

**МБДОУ «Детский сад «Солнышко» ача-пӑча садне ҫӱрекен ачасен
ашшӑ-амӑшӑсене «Анне чӑлхи – тӑван чӑлхе» проектпа туса ирттернӑ
ӗҫсемпе паллаштарни**

Тӑван ҫӑршыв аталанӑсемӗн аталанса, ҫенелсе пырать. Пурнӑҫ улшӑнса пынине шута илсе хамӑн ӗҫре тӑрлӑ методикапа усӑ курса ҫенӑ инноваци-технологийӑсене шыраса, пӗлӗве кунран кун ҫенетсе, Федераци майӑнчи вӑренӑ стандартне (ФГОС) тата Ҫутӑҫ Министерствин приказӑсене пӑхӑнса ӗҫлеме тӑрӑшатӑп.

Раҫҫейре тӑрлӑ халӑх пурӑнать. Вӑсен кашнин хӑйӑн чӑлхи пур. Пирӑн тӑван чӑлхе-чӑваш чӑлхи. Мӑншӑн тесен чӑваш чӑлхипе пирӑн атте-анне, асатте-асаннесем, кукамайсем-кукаҫисем калаҫаҫҫӗ. Вӑсем пирӑнпе мӑн пӗчӑкренпех чӑвашла калаҫнӑ, сӑпка юррисем юрланӑ. Чӑвашсем Чӑваш Республикинче ҫеҫ мар, урӑх регионсенче те пурӑнаҫҫӗ. Вӑсем те чӑваш чӑлхине манмаҫҫӗ, упраса хӑварас тесе тӑрӑшаҫҫӗ. Пирӑн чӑваш чӑлхине хисеплемелле, ӑна пӗтермеллемар, унпа таса калаҫмалла. Тӑван чӑлхене лайӑх пӗлсен ытти чӑлхене те вӑренме ҫамӑлрах теҫҫӗ. Тӑван халӑха ҫутта кӑлараканӑ И.Я.Яковлев та «Тӑван чӑлхесӑр пӗлӑ ҫук», -тесе ахальтен каламан. Пӑр чӑлхе пӑр ӑс, икӑ чӑлхе икӑ ӑс.

Юлашки вӑхӑтра ҫамрӑк ӑру чӑваш культурине хисеплеми тата чӑваш чӑлхипе калаҫми пулчӑҫ. «Мӑн тума кирлӑ вӑл, чӑваш чӑлхи?» -текенсем пур. Ҫакӑн пек калани чуна ыраттарать, шухӑша ярать. Ҫавӑнпа та манӑн умра пысӑк тӗллев: ҫамрӑк ӑрӑва ӑнланса, вӑсене тӑрӑс воспитани парса тӑван ҫӑршыва, чӑлхене юратма, халӑх йӑла-йӑркине, упрама, ӑна ҫӑклеме тата хӑтӑлеме пулӑшакан чӑн-чӑн патриотсене аталантарса ҫитӑнтересси.

«Солнышко» ача-пӑча садне виҫӑ тӑрлӑ-ӑсемри ача ушкӑнӑ ҫӱрет. Вӑсем чӑвашла та ырӑсла та пӗлеҫҫӗ. Кашни ӑсемри программапа тата кашни кунхи планпа усӑ курса ытларах чӑвашла мероприятисем ирттеретпӑр. Тӑван ҫӑршывӑн иртнӑ кун ҫулне, йӑли-йӑркисене, тӑрри-ӑрешӑсене авалхи тӑхӑмсенчен сыхланса юлнӑ пурнӑҫ йӑркисене хисеплеме тата упрама ача садчӑсумӑнче пӗчӑк музей «Хӑвелпи» йӑркеленӑ. Музейра ачасене кукамӑшӑсен, асламӑшӑсен тӑрленӑ алшӑллисем, пир-кӑпесем, кавирсем, салфеткасем тата тӑрлӑ-ӑрешсем пур. Хулари музейсенче экспоната алӑпа тытма юрамасть пулсан пирӑн музейра ачасен япалана алӑпа тытса пӑхма, урӑх ҫӑре куҫарса хума тата ыляса илме те пултараҫҫӗ. Музейра занятисенче усӑ курмалли литература тата экспонатсем йышлӑ: арча(унта ӗлӑкхи чӑвашсен кӑписем, тухьясем тата тӑрлӑ ӑрешсем), савӑт-сапа, чӑваш поӑҫсен тата писатӑлесен кӑнекисем, чӑваш букварӑсем, энциклопеди, чӑваш ӑрешӑсене сӑрламалли кӑнекесем тата ытти те. Ҫак музейри экспонатсене пухма ачасен ашшӑ-амӑшӑсем нумай пулӑшрӑҫ.

Ача-садёнчи ачасен чи юратнӑ экспоначӑсем вара ҫекӑлпе ҫыхса ӑсталанӑ пуканесем–Атнерпе Илемпи тата ҫаваш ҫемьи (пӑрнене тӑхӑнмалли калпаксем). Ҫак пуканесем занятисем ирттерме питӗ пысӑк пулӑшу парасӑҫӗ.

Ачасене мён пёчкрен ҫут ҫанталәка, таван ҫёр-шыва, таван кётесе юратма вёrentмелле. Таван тавраләха пуянлатасси хамартан, пурте пёрле тәрәшнинчен килет.

Нарәс уйәхё «Ҫаварни».

Ача садёнчи аслә ушкән Якавар ҫалё умёнче.

Таван сёр-шыв чечеклентёр тесен халахан паха ййла-йёркисене упраса хавармалла, вёсене сармалла. Саванпа та мён ачаран хамёр тёрхри ял историйёпе интереслентермелле, тёрпчемелле тата аса илүсене пухмалла. Вёсене таван сёр-шыван чан-чан патриотчёсем туса ситёнтермелле. «Семицветик» асла ушкан ачисем ял историе интересленеçсё.

«Пурнăç хумĕсем», «Хум хыççан хум» ятлă кĕнекесен авторе В.Алендей ячĕллĕ литература премийĕн лауреачĕ, краевед Анатолий Иванович Иванов ача-садĕнче хăнара. Ачасене Анатолий Иванович хайĕн ачалăх пурнăçĕпе, ёлĕк хайсем выллыса үснĕ вайисемпе тата хайĕн сăввисемпе паллаштарать.

Пурнаҫ илемне те эфир хамәр таван чөлхерен курма, туйма пуҫлатпәр. Ача-садәнчи шәпәрлансене хамәрән таван чөлхе витәр пуян та илемлө, таван культуранә юратма, хисеплеме тата упрама хәнәхтаратпәр. Уяв вәхәтәнче выляни, юрлани, ташлатни, алла-алран тытәнса ҫаврәнни ачасен үт-пөвне

çирёплетме, аталантарма та пулайшаты. «Солнышко» ача-садёнге те уявёсем пите хаваслай иртеçсе. Çав уявсене ытларах чаваш саввисенпе юррисене тата ташшисене уяв сценарине кёртме тёршатпёр.

Юпа уйахё « Аннесен кунё».

Шкула хатёрлекен ушкӑн амӑшӑсенпе, кукамӑшӑсене тата асламӑшӑсене «Анне» тата «Асаннеҫӑм, асанне» ятлӑ юрӑсенпе савӑнтарчӑҫ.

Раштав уйӑхӑ «Ҫӑнӑ ҫул». Шкула хатёрлекен ушкӑн уявра илемлӑ юрӑ-сӑвӑсемпе саламларчӑҫ.

Нарӑс уйӑхӗ – Тӑван ҫӑршыв хӗтӗлевҫи кунӗ. Ҷакна шута илсе «Семицветик» ача-пӑча садӗнче шула хатӗрлекен ушкӑн уяв ирттерчӗ. Уявт ӗллевӗ: ачасене патриотизмла воспитани парса тата ашшӗ-амӑшӗсенпе тачӑ ҫыхӑну тытса ӗҫлесси. Ачасем ашшӗ-амӑшӗсене илемлӗ юрӑ-сӑвӑсенпе саламларӗҫ.

Пуш уйӑхӗ – «Пӗтӗм тӗнчери хӗрарӑмсен кунӗ».

Шкула хатёрлекен ушкӑн амӑшӗсене, кукамӑшӗсене, асламӑшӗсене ҫурхи уявпа саламларӗҫ. Хӑйсен юратнӑ амӑшӗсене сӑвӑсем, юрӑсем тата ташӑсем ташласа савӑнтарчӗҫ.

Кӑҫал пирӗн ҫӗршыв Аслӑ Отечественнӑй вӑрҫинче ҫӗнтерӗренпе 75 ҫул ҫитнине уявларӗ. Аслӑ Ҫӗнтерӗве 75 ҫул ҫитнине халалласа виртуаллӑ конкурсем чылай иртрӗҫ . Вӑрмар районӗнчи «Солнышко» ача сачӗн воспитанникӑсем те хӑйсен воспитателӗсемпе В.Мефодьева, Л.Захарова тата Л.Васильева пулӑшнине конкурссенче хутшӑнчӗҫ: «Ҫӗнтерӗ тетрачӗ» Захар Морев, Артӗм Николаев, Максим Фадеев, Алӑша Иванов, Арсений Казанцев. Ача сачӗн педагогӑсем республика шайӗнчи «Эпир астӑватпӑр, эпир мухтанатпӑр» конкурса активлӑх кӑтартрӗҫ, унсӑр пуҫне ҫак ӗҫе воспитанниксен ҫемӑйсене те хутшӑнтарӑмӑр.

★ Расскази о подвиге героя твоей семьи на фронте. Попроси взрослых записать рассказ. Нарисуй его боевой подвиг, дай название рисунку.

Семьёри патӑрӑн фронти пратӑрӑлӑхӗ сӑнчен халаса кӑтарт. Аслисене халав ҫырма ыйт. Унан патӑрӑлӑхне ӱкерсе кӑтарт, ӱкерӗкне ят пар.

Мамӑн мӑн кукашӑ.
Мамӑн мӑн кукашӑ Мамӑн ӧткӗ пӑнӑ. Ӗҫӑн вӑрҫӑсене каласа тӑлӑрӑн пулӑш ӗҫене. Вӑрҫӑ тӑтӑсӑн 1941 ҫулта. Шӑрашаҫҫӗ теҫҫӗ теҫҫӗ теҫҫӗ теҫҫӗ теҫҫӗ.
1942 ҫулта фронтка вӗҫене пӑтӑрҫҫӗн тӑнӑҫта. Вӑрҫӑ тӑтӑсӑн килте, ҫӑлӑҫа тӑтӑсӑн. Шӑрашаҫҫӗ теҫҫӗ теҫҫӗ теҫҫӗ теҫҫӗ теҫҫӗ.
1944 ҫулта фронтка вӗҫене пӑтӑрҫҫӗн тӑнӑҫта. Вӑрҫӑ тӑтӑсӑн килте, ҫӑлӑҫа тӑтӑсӑн. Шӑрашаҫҫӗ теҫҫӗ теҫҫӗ теҫҫӗ теҫҫӗ теҫҫӗ.
1944 ҫулта фронтка вӗҫене пӑтӑрҫҫӗн тӑнӑҫта. Вӑрҫӑ тӑтӑсӑн килте, ҫӑлӑҫа тӑтӑсӑн. Шӑрашаҫҫӗ теҫҫӗ теҫҫӗ теҫҫӗ теҫҫӗ теҫҫӗ.
1944 ҫулта фронтка вӗҫене пӑтӑрҫҫӗн тӑнӑҫта. Вӑрҫӑ тӑтӑсӑн килте, ҫӑлӑҫа тӑтӑсӑн. Шӑрашаҫҫӗ теҫҫӗ теҫҫӗ теҫҫӗ теҫҫӗ теҫҫӗ.
1944 ҫулта фронтка вӗҫене пӑтӑрҫҫӗн тӑнӑҫта. Вӑрҫӑ тӑтӑсӑн килте, ҫӑлӑҫа тӑтӑсӑн. Шӑрашаҫҫӗ теҫҫӗ теҫҫӗ теҫҫӗ теҫҫӗ теҫҫӗ.

Ӑ ҫӑнӑшӑ!
Ӑ вӑрҫӑсӑн!

15

★ Расскази, какую работу выполняли твои родные в тылу. Попроси взрослых записать рассказ. Нарисуй трудовой подвиг родных, дай название рисунку.

Санӑн тӑванусем тылра мӗнле ӗҫем пулӑшнине сӑнчен халаса кӑтарт. Аслисене халав ҫырма ыйт. Тӑванусен ӗҫ патӑрӑлӑхне ӱкерсе кӑтарт, ӱкерӗкне ят пар.

Мамӑн мӑн кукашӑ.
Мамӑн мӑн кукашӑ Мамӑн ӧткӗ пӑнӑ. Ӗҫӑн вӑрҫӑсене каласа тӑлӑрӑн пулӑш ӗҫене. Вӑрҫӑ тӑтӑсӑн 1941 ҫулта. Шӑрашаҫҫӗ теҫҫӗ теҫҫӗ теҫҫӗ теҫҫӗ теҫҫӗ.
1942 ҫулта фронтка вӗҫене пӑтӑрҫҫӗн тӑнӑҫта. Вӑрҫӑ тӑтӑсӑн килте, ҫӑлӑҫа тӑтӑсӑн. Шӑрашаҫҫӗ теҫҫӗ теҫҫӗ теҫҫӗ теҫҫӗ теҫҫӗ.
1944 ҫулта фронтка вӗҫене пӑтӑрҫҫӗн тӑнӑҫта. Вӑрҫӑ тӑтӑсӑн килте, ҫӑлӑҫа тӑтӑсӑн. Шӑрашаҫҫӗ теҫҫӗ теҫҫӗ теҫҫӗ теҫҫӗ теҫҫӗ.
1944 ҫулта фронтка вӗҫене пӑтӑрҫҫӗн тӑнӑҫта. Вӑрҫӑ тӑтӑсӑн килте, ҫӑлӑҫа тӑтӑсӑн. Шӑрашаҫҫӗ теҫҫӗ теҫҫӗ теҫҫӗ теҫҫӗ теҫҫӗ.
1944 ҫулта фронтка вӗҫене пӑтӑрҫҫӗн тӑнӑҫта. Вӑрҫӑ тӑтӑсӑн килте, ҫӑлӑҫа тӑтӑсӑн. Шӑрашаҫҫӗ теҫҫӗ теҫҫӗ теҫҫӗ теҫҫӗ теҫҫӗ.
1944 ҫулта фронтка вӗҫене пӑтӑрҫҫӗн тӑнӑҫта. Вӑрҫӑ тӑтӑсӑн килте, ҫӑлӑҫа тӑтӑсӑн. Шӑрашаҫҫӗ теҫҫӗ теҫҫӗ теҫҫӗ теҫҫӗ теҫҫӗ.
1944 ҫулта фронтка вӗҫене пӑтӑрҫҫӗн тӑнӑҫта. Вӑрҫӑ тӑтӑсӑн килте, ҫӑлӑҫа тӑтӑсӑн. Шӑрашаҫҫӗ теҫҫӗ теҫҫӗ теҫҫӗ теҫҫӗ теҫҫӗ.

Ӑ ҫӑнӑшӑ!
Ӑ вӑрҫӑсӑн!

21

★ Расскажи, каким было детство твоего родственника в годы войны, попроси взрослых записать твой рассказ. Нарисуй его военное детство, дай название рисунку.

Вӑрҫӑ вӑхӑтӑнче санӑн тӑванун ачӑлӑхӗ мӗнле иртнине халаса кӑтарт. Аслисене халавна ҫырсӑ хума ыйт. Унан вӑрҫӑ вӑхӑтӑнчи ачӑлӑхне ӱкер, ӱкерӗкне ят пар.

Мамӑн кукашӑн Ӗҫӑн ӧткӗ пӑнӑ.
Ӗҫӑн вӑрҫӑсене каласа тӑлӑрӑн пулӑш ӗҫене. Вӑрҫӑ тӑтӑсӑн 1941 ҫулта. Шӑрашаҫҫӗ теҫҫӗ теҫҫӗ теҫҫӗ теҫҫӗ теҫҫӗ.
1942 ҫулта фронтка вӗҫене пӑтӑрҫҫӗн тӑнӑҫта. Вӑрҫӑ тӑтӑсӑн килте, ҫӑлӑҫа тӑтӑсӑн. Шӑрашаҫҫӗ теҫҫӗ теҫҫӗ теҫҫӗ теҫҫӗ теҫҫӗ.
1944 ҫулта фронтка вӗҫене пӑтӑрҫҫӗн тӑнӑҫта. Вӑрҫӑ тӑтӑсӑн килте, ҫӑлӑҫа тӑтӑсӑн. Шӑрашаҫҫӗ теҫҫӗ теҫҫӗ теҫҫӗ теҫҫӗ теҫҫӗ.
1944 ҫулта фронтка вӗҫене пӑтӑрҫҫӗн тӑнӑҫта. Вӑрҫӑ тӑтӑсӑн килте, ҫӑлӑҫа тӑтӑсӑн. Шӑрашаҫҫӗ теҫҫӗ теҫҫӗ теҫҫӗ теҫҫӗ теҫҫӗ.
1944 ҫулта фронтка вӗҫене пӑтӑрҫҫӗн тӑнӑҫта. Вӑрҫӑ тӑтӑсӑн килте, ҫӑлӑҫа тӑтӑсӑн. Шӑрашаҫҫӗ теҫҫӗ теҫҫӗ теҫҫӗ теҫҫӗ теҫҫӗ.
1944 ҫулта фронтка вӗҫене пӑтӑрҫҫӗн тӑнӑҫта. Вӑрҫӑ тӑтӑсӑн килте, ҫӑлӑҫа тӑтӑсӑн. Шӑрашаҫҫӗ теҫҫӗ теҫҫӗ теҫҫӗ теҫҫӗ теҫҫӗ.

Ӑ ҫӑнӑшӑ!
Ӑ вӑрҫӑсӑн!

27

ФОНД ПРЕЗИДЕНТСКИХ ГРАНТОВ

Сертификат

настоящим подтверждается, что

Фадеев Максим,
Ефимова Любовь Николаевна

МБДОУ «Детский сад «Солнышко» Урмарского района

участники республиканского конкурса

«ЛУЧШАЯ ТЕТРАДЬ»

Аслă тата школ умёнхи ушкăнпа ёсленё май 2019-2020-мёш сур сўленче ачасемпе нумай ёсsem пурнăсларăмăр; вёсене сёршыва юратма, тăванла халăха хисеплеме, тăван чёлхене, унăн савви-юрри, тёрри-эрешёсене упраса хăварма, чăвашсен улăпла паттăрёсен чаплă ёсне хаклама вёсем пек пулма тăван тăрăхра пурăнакан чыслă та паллă сынсенпе паллаштартамăр.

«Тăван чёлхе – анне чёлхи» проекта кашни ўсёмён программы тата кулленхи план сине кёртсе ёсе тата малалла тăсатпăр.